

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Nevzat Çelik

ŞAFAK TÜRKÜSÜ

7.BASKI

alan yayıncılık

ALAN YAYINCILIK : 50
Çağdaş Edebiyat Dizisi : 15

ŞAFAK TÜRKÜSÜ
Nevzat Çelik

Birinci Baskı : 1984
İkinci Baskı : Kasım 1985
Üçüncü Baskı : Ağustos 1986
Dördüncü Baskı : Aralık 1986
Beşinci Baskı : Mart 1987

6. Baskı: Nisan 1987
7. Baskı: Mayıs 1987

Dizgi: Pano Grafik
Baskı: Metinler Matbaası

Kapak Düzeni: Pano Grafik

alan yayıncılık
ticaret limited şirketi
Başmuhasip Sk. Tefas Han
No: 302 Cagaloglu/ISTANBUL

30.6.87
SALI

Nafize

Nevzat Çelik
ŞAFAK TÜRKÜSÜ

Akademi Kitabevi
1984 Şiir Ödülü

TAMBURANIN TELİ

Gepegergin bir tambura teli Nevzat Çelik'in yüreği... Aşkla, ölümle, korkuyla, umutla ve uslu olmayan usuyulan... Tinnn ettiğinde tel, sanki önceden çizilmiş bir sevküyceş içinde, şiir değil, bir cenk başlıyor. Sonu yenilgi bile olsa, yüzakı bir savaş... Başka bir imgeyle diyelim ki, sonuna dek gerilmiş yay, ama bir istif ve zamanlama üzre, hedefe oklarını yağdırıyor. Ve bu tarihsel salvoyla, hedefte yeni bir şiir cümlesi çıkıyor ortaya, yeni bir alfabeye yazılmış bir cümle... Bu, çivi yazısı değil, ok yazısı. Büyük bir gerilimin bütün öfkesini ve sevgisini seferber ederek kaleme alınmış, doğaçtan ve kendisi doğal olan bir olay bu...

Demem odur ki, doğa aynı zamanda insanların tabiatıdır. Belki de bu iki ayrı dünyadan gelip de, hem aynı, hem ayrı anlama gelen bu iki sözcük insanoğlu yaşamının diyalektiğine ışık tutmadır...

Bu gerilimdir ki, zamanı, şiir dediğimiz “zaman”ı tarihselleştirmekte, dolayısıyla nesnelleştirerek çelişkilerin birleşimini yaratmadadır. Ondan değil mi, Nevzat, altındaki sandalyeye boynuna da ilmiği geçirdikten sonra vuracak olan çingene- nin bir eyyam önce oturduğu sokakta oturan bir kadıncağızı sevmişliğini düşünecek kadar içi geniş olmadadır. Çünkü bu doğru kararlılıktır. Karşıt- larını kapsayıp yeni bir yaşama tasarımına yönel- mektir bu. Şiiri, bir çırpıda, ister uzun olsun ister kısa, hedefin kalbine ulaştıran işte bu kararlılıktır. Aynı anda, bu, kararlılıkta “karar” dediğimiz ya- şatıcı ama öldürmekten korkmadan yaşatıcı bir ya- şam kıvamı bulmak demektir.

Bu tel, bu tamburacı ölse bile, asılsa bile, titreşi- mini halkımız ve dünya halklarının kulak to- zunda çınlatmayı sürdürecektir. Çünkü her has şa- ir gibi, Nevzat Çelik de, aynı zamanda hem Giyom Tel, hem de Giyom’un başına oturttuğu elmayı okun ucundan şavulladığı oğlu küçük Giyom’dur. Ve asıl Kızıl Elma Orta Asya’da arandığı rivayet edilen elma değil, gözlerimizin önünde yer alan acı- sını, sevincini yüreğimize bastırmak bir yurttaşlık borcu olan bir şiir olayıdır. Nevzat Çelik ne kur- banı, ne kasabıdır bu işin. O, sadece, bu inanılmaz gibi gelen oldubittinin Bayramıdır. Şair de budur zâten...

Can YÜCEL

ANA

Sen ki anasın
toprağa benzer yüreğin
bereketli doğurgan
yemyeşil bir toprağa
ana
alyanaklı bal dudaklı
bir gelin veremedim diye kızma bana
sencileyin ak umutlarına
ben hiç kara çizmedim
hiç kara çizmedim
ben çiçek taşıdım güneşe
ben çiçek taşıdım diye güneşe
kuşkusuz
çiçekten bir halka
takmayacaklar boynuma
biliyor
ve ağlamamı istemiyorum
ana

sen koskoca bir çınar.
ben çınardan düşen yaprak
bak
dalında güneş
kökünde toprak var
kökünde
binlerce oğul
binlerce umut
duraksız doğup yeşerecek
ne mutlu sana
ANA

Ocak 1981

GECE GEZİNTİLERİ

ağzımda mavi bir ılık
omuz başımda yıldızlar
sırtımda kurşun yanıkları
gültepe sokaklarını adımlıyorum
derelerden caddeye uzanan
yoksul işçi sokaklarını

gözü yaşlı anaların ellerini öperim
sabah çaylarını demlerim işçilerin
genç kızlar sevda şiirleri ister
gerçi sokaklar suskun sokaklar kelepçeli
ama gece tepeleme yıldızla dolu
mavilerim çocukların düşlerini

bir ev var köşebaşında boyasız
iki camı eksik iki dalı kırık
her gece özenle iki yatak serilir
bahar serinliği anamın elinde yumuşacık
nöbetleşe yatar bizimkiler
gece boyu şafak beklenir

parayla alınmazları satarım
yoksul sokakların çerçisiyim ben
heybem kavga nakışlı umut dolu
bütün yasakların üstünü çizerim
koşarak gelir çocuklar
tamamlanır yarım kalmış yazılar

biter elbet bu firari gezintiler
kırık kapılı evinde gültepenin
bir bebek ağlar babası yitik
ağzımda ıslık dönerim metris damına
ağlama bebeğim
türkülü sabah bıraktım kapına

Şubat 1982

AĞLAMAK

bir elimde ölüm fermanım
bir elimde sevdam
birbirine kenetleyip ellerimi
yürüdüm
gecenin bir vaktidir
kirli sarı ışığı sokak lâmbalarının
ve karanlığın bilindik gözleri
ardımdadır

iz tutmuş duvar diplerinde
evecen adımlarıyla işçilerin
tedirgin korkulu akışı
ve donup kalmış akşamları
kapı önlerinde kadınların
çocuklarını kollarından kapışı

kentin damarı sokaklardan
el ayak çekilmiştir
kan çekilmiştir
can çekilmiştir
atmaz atardamarları kentin
bu kent istanbul kentidir
yedi tepesinde yedi hançer
öyle savrulmaz her rüzgârda
kolayına gülmez
yas tutuyor etekleri
ve yalandır cümbüşlü şarkılarda
istanbul kenti...

kentin sokaklarında beni
adım adım dolaştıran nedir
yalnız mı kalmak istiyorum
karışmak mı yoksa kalabalığa

belki
belki de değil
ama yadsımak neye yarar
mutlak seni arıyorum
seni direncimin genç anası
seni gözlerimin karası
hazır kırmışken yasakları
ve örülmeden gözlerime ağlamanın ayıbı
acının çocukları gibi
koyup başımı göğsüne
yüreğimi döke döke
ağlamak istiyorum
ağlamak istiyorum
ağlamak

Mart 1982

KİRLİ GÖMLEK

yiğidim yiğit olmasına ya
yanık türkölere vurmayın beni
tutuşur dizelerim sonra
herbiri yıldız kendi halinde

kardeş yıldızlar anamız birdir
aynı sevdaya yalın kılıç
soyunduk işte yatıyoruz
gece içinde zindan içinde

acılardan söz etmezdim
annem düşmeseydi usuma
yıl yıl üstüne bindi de öpemedim
elime benzeyen elini annemin

geceleri inen sessizlik
umarsız açan eski yaradır
işte gene yükseldi duvarlar
etme gözlerim koru kendini

ayıklasam dizelerimden
acıyı ölümü şu duvarların nemini
kirli gömleğimi kokluyormuş annem
koklasın şiirimi sıcak bir ekmek gibi

Ocak-Nisan 1982

SICAK SAKLAYIN GECELERİMİ

geçici ayrılık benimkisi
ilkyaz çiçeğine gebeyim
ağıtlar yakmayın adıma
ben ölmedim ölmeyeceğim

sıcak saklayın gecelerimi
karlar altından çıkıp geleceğim
düşlerinizin ateşinden
ılık bir rüzgâr gibi eseceğim

demlice bir çay koyun üstüne
aç çocuk gibi besleyin sobayı
nasıl tütüyorsanız gözlerimde
öylece tütsün buharı

uzunca serin yatağımı
boyunca uzansın ayağım
el aman deyince gece
usulca kıvrılır yatarım

can canım canlarım
hazır mı koynunuzda yerim
gün olur gecikmiş çocuk gibi
bağıra çağıra gelirim

Aralık 1982

ONLAR KI

1

yola çık
upuzun yürü
vurulmuş çocuk başları arama
zeytin dalına asılı kızın
çıplaklığında kalma
alev dalgası saçlarını rüzgara yatır
yürü

havada
elden ele devşirilen barışın sesi dar
havada
kuşatma içinde doğuşenler var
havayı kokla
havayı dinle
COŞ

onlar ki
bu yoldan
mavi gözlü kız
zeytin dalına asılmadan
güneşin alnacına koşular
barışa bayrak oldular

bayrağı al
kavgayı al
KOŞ

2

onlar ki
yangınlı ufuklardan yangınlı ufuklara at sürdüler
susuz ve aç topraklara yapışmış karınları
dağlarım kadar mavi umutları
ve bir çiçek gibi güneşe

arzuyla gerinen kadınları
kızları
ve erkekleriyle
merttiler

buğdayın sarısından
insanın arısından
kavganın yarısından
dönmediler

ve onlar ki
yolumuza çam kokulu umutlarıyla
güneşi serdiler

20

3

yola çık
acılara dalma
alnını dağ serinliğine yasla
unutma
bütün sokaklar kent alanlarına çıkar
bütün ırmaklar denize akar
ve makinalar tarlalar insanlar
senden yana
onları
UTANDIRMA

bu bir özlem
bu bir türkü
bu bir emir

havayı kokla
havayı dinle
KOŞ

Haydarpaşa - Haziran 1982

21

ONLAR İÇİN BİRKAÇ ŞEY

1

kaburgamın arasına sıkışmış
ay yüzlü kadın
koynuna alır geceyi
soluk soluğa buğulu ıslak
bir çocuk doğurur
yetim kalmış kondulardan
göveren umutlar

2

ilk takılmaları çocukluğumun
çember peşinde koşar
paramparça elleri
hüzünlüdür bizim çocukların
kara bir taşın altında
serpilip gelişmeleri
kimi yıkık omuzlarıyla koştururlar
güneşin altın bahçesine
düşüvermesi ince bir dalın
ıslak
soğuk parke üstüne

ki onlar öğrendi ilk
 yaralı yorgun sevişmesini
 kondu camlarına vuran
 amansız ölümlere yürüdüler
 yaralarını kaynatan öfke
 omuzlarından taşan hüznün
 ve dişlerinde bütün
 bütüne yutulmuş acının kırıntıları

yürüdükçe kuru çiçek
 dökülür göğüslerinden
 bir akşamüstü
 annesi vermişti
 belki bombalar düşmeden önce
 toplamıştı tepeden
 acıları derip çatlak dudaklarında
 geride bir parçası kalıyor yüreklerinin

çatkılı kaşları şafak kızartılarında
 sıcak bir gülücük
 gibi yayılır şakaklarına
 ve devrederken nöbeti
 biraz daha incelmıştır
 kabzanın beli

dilleri kıvrak
 alışkın türkü söylemeye
 sevgi sunmaya
 şiiri yaşayan ki onlardır
 biçim veren anlamlayan
 ve onlardır küfreden
 mermileri bittiğinde
 namlu dolusu

5

kente inerken sidik kokulu duvar diplerinden
suskunluğun ayazı yakar çıplak ellerini
çatlasın ateş böcekleri
alınlarında oynasır yıldızlar

26

6

incir yapraklı testilerde su verir yemenili kızlar
çenelerinden bir onlar akıtır güneşi
barikattan barikata
bir onlar sektirir canını
ayışığında çıplak
çekincesiz yıkanırılar
ölümüne dost herbiri

kısa ömürlü delişmen
dağdan dağa sekerler
bağcıkları kopmuş postallarının
karaçalıya takılı işlemeli mendil
kimbilir kimden emanet

harman zamanı
Güreşe soyunur gibi saflardan
akıverirler ölüme
bir mektup bir resim
bir söz bile demeden

27

7

şimdi onlar uğuldayarak daracık yollardan
kalabalık ve düzenli çıkıyorlar yokuşu
şimdi onlar kondulardan koyaklardan
çiğnemedi yutuyorlar yokuşu
ve ben şaşakalıyorum
görünce işçilerin görkemli yumruğunu

Ağustos 1982

SARI SAÇLI KIZ

1

yirmi yaşında
telsiz duvaksız
sarı saçlı kız
memeleri kan
kocaman
kanlı bir bayrak gibi asıldı askı demirine
soruldu sevdalılar
sustu
kuytuda bir çiçek nasıl susarsa
soruldu sevdalılar
sustu uykuda bir bebek nasıl susarsa
soruldu sevdalılar
sustu
askıda bir insan nasıl susarsa

2

yoldaşlarını veremezdi
sarı saçlarını savurarak gezemezdi

3

küt küt dövüldü göğsü
demirci körüğü değil bu
küt küt dövüldü göğsü
demirci körüğü bu

temmuzdu
sıcaktı
güneş
kentin göbeğinde kara bir çibana benzeyen
bilmem kaç katlı yapının penceresinden
sarı sıcak bir insan başı gibi uzanıp baktı
yerde bir azgın salya dumanı
sarmış sarı saçlı kızı
o an
alanlarda taşınmış pankartlardan kalma
gözbağına dolmuş binlerce göz haykırdı
sarı saçlı kız
sarı saçlı kız
sarı saçlı
sarı kız

sarı saçlı kız
parça parça et
ve kuru bir iskelet gibi geçti doksan günü

o adem'in kaburga kemiğinden kopup gelen
bilmem kaç dolara pazara sürülen havva değil
etimizden kanayan acımız
o bizim kavgamızdan yanan
bakır çanağımızdan altınlaşan
sarı saçlı kızımız

Aralık-Ocak 1983

GÖÇ

1

göçüyorlar
giysilerini onarmışlar akşamdan
bir kavgadan bir kavgaya
sedir ağaçları altından

göçüyorlar
ölüleri aralayarak siperlerden
kuşatma altında
beyaz bayrak bilmeden

göçüyorlar
sırt çantaları kavga yüklü
umutla ayıklanmış gözlerinde
çekincesiz ağlayış
göçüyorlar
yalnız bırakılmışlığın alnına
çakarak filistin türküsünü

göçüyorlar
ayrılık dizilmiş iki yana
dimdik ayakta
bir ülke gibi geçiyorlar aradan
göçüyorlar
öpüp ağızlarından karılarını
ve göğü kuşatan ölüme
bir dizi güvercin uçurup tüfeklerinden

güle güle arkadaş
kanarya mı saka mı
kafesindeki kuş
ölüm değil ya ayrılık
nere gitsen bir ağaç
gölge ve kuş

2

filistin'li kadınlar
bizim kadınlarımıza benzer biraz
iri dolgun göğüsleri
göçebe giysileri
bir kök gibi duyarlı sağlam
inadına doğurgan
savaş kadınları
analarımız
çok çektiler

beyrut'a benziyor yüzleri
darmadağın
ama kadın
selviden ince cınardan yüce
bütün kadınlar gibi güzel analıklarını giyinip
gözlerini upuzun yatırmışlar göç yoluna
memelerinde yarının insanı
em bebeğim
ısıt avuçlarını
ısıt
oynak tetiğine tüfeğin

göçüyorlar
 bir kavgadan bir kavgaya
 akdeniz'in kıyıcığında uzanıp baksam
 ve çığırsam ortak türkümüzü
 selâm ederler
 bir bayrak gibi ellerini

güle güle arkadaş
 güle güle
 türkiye'li sesim
 türkiye'li elim
 sizde kalsın
 bıçak keskini günler için

Haziran - Eylül 1982

SORGU

genç bir kız masada serili
 kanıyor
 dişlenmiş memeleri
 genç bir kız masada serili
 direniyor
 vermiyor gizini

Eylül 1981

ACININ ÇOCUKLARI

ışıl ışıl yanıyorsunuz acının çocukları
size bakmasını bilmeyen gözler kör olur
yönürü şaşırın koyunlar gibi
kurdun kucağında kurt olur

ne de çabuk büyüdünüz
kimden öğrendiniz böyle sevmeyi
acının çocukları söyleyin bana
nasıl beceriyorsunuz gülümseyerek ölmeyi

acının çocukları sizi paralayan kurtlar
ölümcül hastadır yatar ininde
nereye baksanız volkan patlıyor
utkunuzun bir yüzü ölüm rengine

Ocak 1982

GÜL DAMLASI

ölenler gül damlası
ağrısı
bırakırlar yaşama
diyorsan
durma yüklen ağrısı
bugünden yarına

Nisan 1983

İKİ ÇİZGİ

avucumdan düşüyor iki çizgi
biri ak kara biri
ak sizin olsun
bahar açan dağlara düşer yolu
kara bende kalsın
yaftalı ölümle biter sonu

Ocak 1982

BOYUN AĞRISI

1/giriş

annem benim güzel annem
bir solukluk izin ver
analık hakkınla bağlama beni
aşk dedim sevda dedim
barış dedim kavga dedim
elimde gençliğim vardı
onu verdim
neyleyim

2/umut ve hüzün

bağrı yanık çalımlı
esmer ağır delikanlı
bildiğin gibi değil artık
bir ana buldun senden ana
bir ana ki
koynunda fırtına kar
elbet karnında bahar
ama yüzümü kıl bastı
bıyıklarım ince bir hüzün
gibi süzülür akşamları

3/romantik düş

kurşunlara göreydim
sen de öpmüştün alnımı
anaç dudaklarınla bir sabah
bir ince sevda gibi sekerek
geçerken o kız önümden
göğsünde usul usul kitapları
apansız kanatlanacaktı kuşlar
sen canda tepeleme çığlık
kızın elleri saçlarında
benim gözlerim yumuk
upuzun kaldırımda

4/gerçek

olmadı
hesapta yoktu
boyun ağrısı

5/öngörü

boynum dedim de
zavallı
çıt diye kırılacak
kendinden ince
bir ipte

6/soru

kendinden
ince
bir
ipte
sallanan nedir
çiçeğe
durmuş
dal
gibi
uzanıveren
maviye

Ekim 1982

HOŞ GELDİN ÖLÜM

1

hoş geldin ölüm
buyur otur
saklımız kalmadı
dök eteklerinden taşları

ben bir rüzgârım
özgürlük rüzgârı
bir yürekten bir yüreğe
taşırım umutları

ben bir dağ seliyim
yıkırım duvarları
yükseilir kentten
çorba kokuları

ben bir denizim
hırçın dalgalı
ölüm nedir bilmeden
döverim kıyıları

50

2

bütün dostlar uyanık
şafağı karşılıyor
yan hücre kapıyı çalıyor
kalk gidelim
sıradakini bekletmeyelim

Şubat 1983

51

ŞAFAK TÜRKÜSÜ

1

beni burada arama anne
kapıda adımı sorma
saçlarına yıldız düşmüş
koparma anne
ağlama

kaç zamandır yüzüm tıraşlı
gözlerim şafak bekledim
uzarken ellerim
kulağım kırıste
ölümü özledim anne
yaşamak isterken delice

2

bugün görüş günü
günlerden salı
ıslak
saçı bir yağmur
ülkemin neresine bakarsa ay
orda yitik bir anne ağlıyor
sen aralyorsun yağmuru
acıdan sırsıklam alına siper edip elini
sonra bir umut koşuyorsun
yüreğin avcunda

ısıırken

cırpıntılı gözlerini

(ah verebilseydim keşke
yüreği avucunda koşan
herbir anneye
tepeden tırnağa oğula
ve kıza kesmiş

bir ülkeyi armağan)

koşma anne
birdenbire batacak olan
düş denizinde yarattığın umut sandalıdır
oysa benim için gece
ışık hızında koşan
kısa ve soğuk bir zamandır
bu yüzden boğuk seslerle geldiler bir şafak
uykusuz

yorgun

ve korkak

3

sanırım baytardı
yüreğimin depreminde rihter ölçeği çatlarken
ölebilir raporu veren beyaz önlüklü doktor
boşver hipokrat amca
üzülme ne olur
sen de anne
sen de üzülme
hücremin dörtbir köşesinde el ayak izlerimi
ciğerlerimde yırtınan bir çığlıkla hazır beklediğim
ve korkunç bir sabırla birbirine eklediğim
korkak kahraman gecelerimi
düşlerimle sınırsız
diretmişliğimle genç
şaşkınlığımla çocuk devrederken sıradakine
usulca açıverdi
yanağımda tomurcuk
pir sultan'ı düşün anne
şeyh bedrettin'i
börklüce'yi
torlak kemal'i
düşün anne
hala kanaması nedendir faşizmin göğsünde
utangaçlığı bile vuramadan yanaklarına yaşının
onsekizinde ölümüne pervasız yürüyen

ince bilekli çıplak ayaklı tanya'nın
deniz'i düşün anne
her mayıs şafağında uzun
uzun döverken darağaçlarını
ve o şafaktan doğma
onbir yaşını çiğneyip yürüyen çocukları
insanları düşün anne
düşün ki yüreğin sallansın
düşün ki o an
güneşli güzel günlere inanan
mutlu bir yusufçuk havalansın

sıcak omuzlar değerken omzuma
buz üstünde yürüdüm yıllar boyu
bayraklar ve türkülerle
kopunca memelerinden o mükemmel yaşama
kurşunlar sıktılar alnıma
açık alanlarda ağır
kartalların konup kalktığı
yalçın kayalardan biriydim
ölüp dirildim yeniden
güneşli güneşsiz akşamlarda

mutlu yarınlar adına
özgürlük adına ekmek adına
üstüne vardım kuyruğu kanlı itlerin
dirilip dönmesin diye hiroşimalar
tahtadan atlarının boynuna çıplak
ölümlerle yatmasın diye çocuklar
aç gözlerle bakmasın diye çocuklar
kardeşlik adına
havadaki kuş denizdeki balık adına
yürüdüm yıllar boyu

dönüp bakmadım arkama
ıraktı gözlerim çok ırak
izim kalır mı bilmem yürüdüğüm yolda
kalsa da silinir gider
yalnızca bir ağıt gibi çakılır
ardımca gelenlere gözlerimi yaktığım yer

tören adımlarıyla ölmek

ne garip şey anne

kanlı karanlık bir oyunda baş oyuncuyum
bütün gözler üstümdə

sürüyor gecenin karnında şafağa bakan oyun
masa üstünde üşüyen bir sigara
yanında küçücek bir cam bardak
içinde rengi bu gecenin
cılız titrek bir kibrit
kağıt kalem
sandalye
geride flu
yağlı
büküm büküm bir ip
ve çingene kuralına uygun
değişmez dekoru mudur
idam mahkumunun

kırılacak cammışım gibi davranıyorlar
yüzlerinde zoraki çatılmış bir hüzn
oysa birazdan boynumu kıracaklar
pul pul dökülecek yaz sıvası eylülün

ben ölümü asıl az ötede titreyen
çingenenin kara kılılı ellerinde gördüm
anladım ki küllenen sigaradır
soğuyan bir bardak çaydır benim ömrüm

yani benim güzel annem
alacaşafağında ülkemin
yıldız uçurmak varken
oturup yıldızlar içinde
kendi buruk kanımı içtim

ne garip duygu şu ölmek
 öptüğüm kızlar geliyor aklıma
 bir açıklaması vardır elbet
 giderken darağacına

geride
 masa üstünde boynu bükük kaldı kağıt kalem
 başla beni güzel annem
 oğul tadında bir mektup yazamadım diye kızma
 [bana
 elleri değsin istemedim
 gözleri değsin istemedim
 ağlayıp koklayacaktın
 belki bir ömür taşıyacaktın koynunda

usul adımlarla yürüdüm ömrümü
 karşımda kurum kurum-laşan darağacı
 (tarlakuşu korkmaz ki korkuluktan
 ökse de olsa dörtbir yanı)
 birdenbire acıdı boynum
 gelecekler var birbiri ardınca genç yakışıklı
 ne olur işçi kadını
 az yumuşak dik
 şu kefenin yakasını

yaşamak ağrısı asıldı boynuma
 oysa türkü tadıyla yaşamak isterdim
 çiçekleri kokmak ırmakları akmak
 yaz boyu çobanaldatanlara aldanmak
 su başlarında aylak sektirmek kavalımı
 sonra bir çocuğun afacan bacaklarında
 anavarza kayalıklarına tırmanmak isterdim
 o güzel günleri görenler arasında
 bir soluk ben de yaşamak isterdim
 bir de luvr müzesinde seyretmek gizliden
 öperken siya-u jakond'u tebessümünden
 işte o an saçlarından yakalamak dolunayı
 bir de yirmibeş kilometreden görebilmek
 nazım'ın gözlerinde pırıl pırıl moskova'yı

ölmek ne garip şey anne
 bayram kartlarının tutsaklığından aşırıp bayramı
 sedef kakmalı bir kutu içinde
 vermek isterdim çocukların eline
 sonra
 sonra benim güzel annem
 damdan düşer gibi
 vurulmak isterdim bir kıza

künyemi okudular
 suçumuz malum

gecenin kıyısında durmuşum
 kefenin cebi yok
 koynuma yıldız doldurmuşum
 koşun çocuklar çocuklar koşun
 sabah üstüme
 üstüme geliyor
 yanlış mı duydum yoksa
 erkenci bir horoz mu ötüyor
 keskin acı bilenmiş
 gitgide yaklaşıyor sonum

iri sözlerim yoktu söyleyecek
 usulca baktım yüzlerine
 bin yıllık iskeletleri çatırdatarak
 göçtü ayaklarının dibine

korkutamadılar beni anne
 avlunun ortasında çatık bir kaş gibi duran

darağacı

bir zaman rüzgârda
 saçını tarayan telli kavak değil mi
 boynumdaki kemendi bir öğle sonu bükürken o kız
 sarı sıcak sevdasını düşürmedi mi
 söyle anne
 o çingene
 bir çiçek bahçesi kadar sıcak sokağımızdan
 bağıra çağıra geçen bohçacı kadını
 sevmedi mi çılginca

kurulmuş tuzaklar yok artık yolumda
işkenceler zindanlar hücreler
savunmak yok mutlu tok bir yaşamı
açlık grevlerinde beynimi bir sıçan gibi kemiren
mideme karşı

kısacası
bir çiçeği düşünürken ürpermek yok
gülmek umut etmek özlemek
ya da mektup beklemek
gözleri yatırıp ıraklara

ölmek ne garip şey anne
artık duvarları kanatırcasına tırnağımla
şaşkın umutlu şiirler yazamıyacam
mutlak bir inançla gözlerimi tavana çakamıyacam
baba olamıyacam örneğin
toprak olmak ne garip şey anne
ceplerimde el yerine birer balyoz taşırkən
korkunç bir merakla beklerken kurtuluş
haberlerini
ve yüreğimin ırmakları taşıtı
taşacakken

ölmek ne garip şey anne

uçurumlar ki sende büyür
dağdır ki sende göçer
ben yaprak derim çiçek derim
çam diplerine açmış kanatlarını kozalak derim
gül yanaklı çocuğa benzer
yine de
oğlunu yitirmek kimbilir
ne garip şey anne

beni burada arama anne
 kapıda adımı sorma
 saçlarına yıldız düşmüş
 koparma anne
 ağlama
 kırıldıysa düş evinin kapısı
 bütün kırık kapıların çağrılısıyım
 kızların yanaklarında çukurlaşan
 biten başlayan aşkların ortasındayım
 her kavgada ölen benim
 bayrak tutan çarpışan
 her kadın toprağı tırnaklayarak doğurur beni
 özlem benim kavgam benim aşk benim
 bekle beni anne
 bir sabah çıkagelirim

bir sabah anne bir sabah
 acını süpürmek için açtığına kapını
 umarım kurtuluş haberleriyle dönmüş olur
 cam ve kekik kokuları içinde acı yüzlü çocuklar
 o zaman nasıl indirilmişlerse şen şakrak
 öylece kalkar uykudan şalterler
 dişleyip tükürmeden sigaralarını
 türkü tadında giyinirken işçiler

bir sabah anne bir sabah
 acını süpürmek için açtığına kapını
 adı başka sesi başka nice yaşıttım
 koynunda çiçekler
 çiçekler içinde bir ülke getirirler
 başlarını koymak için yorgun dizine
 sen hazır tut dizini anne
 o mükemmel güne

Ağustos-Ekim 1983

YIKILIR DUVAR KIRILIR FEODAL KABUK

senin bereketin memelerinde
benimse ellerimde
sen memelerinle tutsaksın
taş duvarlı odanda
benim ellerim sıkışmış mengene
feodal kabuğunda

bir sabah mustuyla doğar güneş
memelerinle durursun pencerede
bırakıp atılğan düşlerimi koşarım rengine
bir bülbül yıkanır
dalın göğşe değen mavisinde
saksı balkonda kalır dağa çıkar çiçek

yıkılır duvar kırılır feodal kabuk
binlerce yılın özleminde
kahkahaya soyunur mengene ellerim
senin tutsak memelerinde

Ekim 1981

ŞİMDİLİK

bütün güzelliğini giyinip gelmişsin
saçların şelale omuzlarında
bu kış günü kıyamette
ilkyaz çiçekleri mi göğsünün çatalına taktığın

parmak uçlarını avuçlarına yedirmen de yetmedi
gene paramparça tel örgüde gözlerin
topla gözlerini sevdiğim
senin güzelliğinle demlenmek istiyorum bugün

Ocak 1982

BEKLEYİŞ

göl diyor
yoksul acıların gölgesinde
güllerin solsun istemiyorum
ay diyor sonra
ay n'olur
bir vaktinde gecenin
yaraların açsın istemiyorum

hangi sevda vurmuş seni
hangi delikanlı
gönlüne
salvo bakışlarla...
soramam
zeytin karası gözlerini
yoluma yatırma
dayanamam

1982

ADINI SEN KOY

çiçek dolu bir tabut taşıyoruz
önümüzde uzayıp giden yol
boyu köklerine sinmiş bahar
nerde o esintili gençliğim
kavaklar mı boylu boyunca uzanan
bir yatımlık toprak bulamadık
ayakta kaldı ölümüz

varsın modern silahların
nişangahı olsun göğsümüz
varsın kısacık şiirler gibi
bir solukta okunsun adımız
kuşatmadan kuşatmaya
türkülerle haber uçurun
yakıncamız yok insanlardan

yirmi yaş sınırı değil yaşamın
başın avuçlarının arasında
göçürme göğsünü ufka bakıp
kıyılara el bağlama
yosun tuttu bekleyişler
kar çiçeklerinden gemiler yaptık
birlikte varılacak oraya

serin sular getirdim sana
bahar şarkılarını bekleyemem
omaca gibi gölgesiz yaşamak
bize göre değil kardeşim
zaman sevmeye yetmiyor
yeniden kurşun döken
ne çok insan var oysa

iç çekişlerle gelen sabah
sefer taşı işçiler geçiyor yoldan
hep bir adım önünde yaşamın
kadın erkek omuz omuza
ne taşıyorlar ellerinde
sıkı sıkıya gizlenmiş
bir gün diye beklediğimiz

Haziran 1982

MERAKLI BİR KIZLA SÖYLEŞİ

ilk şiirini ne zaman yazdın

ilk aşık olduğumda

ilk ne zaman aşık oldun

ilkokula giderken

ne denli sevebilir ki çocuk

bir insan nasıl severse

ama erin bile değil

acılar erken büyütüyor
bizim ülkede çocukları

anlayamadım

yirmibeşi geçmiyorsa yaşımız
yedisinde başlarız sevmeye
ölümüne severiz onbirinde

peki ya aşk nedir

en güzel bölüşümdür

ne zaman doğdun

hangisini soruyorsun

o da ne demek

KADIN VE ÇOCUK

kadın açmadan tüketiyor yazı
çocuğun dünyası anası
ağaç son deminde mavinin
kuş göç edecek yakındır
çiçek kısa ömürlü güzel
göl bir damla gözyaşı
sazlık
çok sık

kadının elinde çocuk
ağacın dalında kuş
gölün kıyısında sazlık
az ötede çiçek

ağacın ince mavisinden
uçtu kuş
düşürdü kanadını suya
gölgesini istedi çocuk
vermek için kuşa

soyundu
giysisini yüzüğünü tokasını
yanına bıraktı çocuğun
koştı
saçları ensesinde bir kısrak yelesi
memeleri
bir karnına bir yüzüne
ayak vurup kıydan
dalıverdi göle
kalçalarında şavkıdı güneş

bir adam
arasında sazlığın
kaçtığı
ama özlediği kadının

çocuk babasız
yıllardır erkeksiz kadın
bir adama
bir çocuğa
baktı kanadına kuşun
usulca yüzdü sazlığa
unutkan teninde diri bir ürperti

çocuk çiçeği kopardı
kırdı mavisini dalın
başka acılara yürüdü
bir daha giyinemedi kadın

Ağustos 1982

SUSMAYIN ÇOCUKLAR

1

bilyeme
kum
kaçtı
yaş
gözümü
aktı

II

uçurtman
kaçtıysa
dağın
ardına
ağlama
çocuk
başkası
uçurur
rüzgârınla

III

misketlerini
topladım
bak
ellerimde
gel
çocuk
gel
misket
 oynayalım
seninle

IV

öyle
bakma
çocuk
baksana
yüreğim
paramparça

V

deniz saçlarını yoluyor
tutsak kıyılarında yurdumun
nasıl yansa çocuklar
boyasam özgürlüğe o tutsak kıyıları
güneşi yatırsam sofranıza
yeseniz içseniz gülseniz

dağ büyük büyük susmasa
sizi ağlatmasalar
beni ağlatmasalar
sil baştan öğrensek alfabeyi
—sev ali sev
insanları çok sev— gibi
uçtan uca sevincin eteklerinde
size yedirsem yurdumu

VI

susmayın
çocuklar
halime
sizin de
kum kaçmadı mı
bilyenize

Aralık 1981

84

SINAMAK

biliyorum sokaklarda
kartopu oynuyor çocuklar
üşüdüm acıttım demeden
buz üstünde sınıyorlar
miniminnacık gövdelerini
tam zamanıdır
sınayın çocuklar
sokaklarda her zaman
buz tutmuyor kar

Ocak 1983

85

İLK SABAH

ne güzel şey
yılın ilk sabahı
alnını basarak cama
izlemek
havalandırmaya düşen karı

ne güzel şey
yakınca sıcaklığı
bir çocuğun elinde sıkışan karın
sökerek alnını camdan
deşmek
karnını duvarın

güzel şey canım
yılın ilk sabahı
direnmeler içinde
beklemek
dağlarım açan yazı

Ocak 1983

GÜN OLUR

gün olur
zeytin dalı göğüslerden
barış güvercinleri uçar
gün olur
iki kürek kemiği arası
sırtladığımız dünya
merhaba der gibi bir dosta
özgür ve mutlu yaşanır

Nisan 1982

SAKLAMBAÇ

önüm arkam
sağım solum
beton
hey toprak
nerdeysen çık

Nisan 1983

ZİNDANDA GECENİN ÖNYÜZÜ

geceler ayaz olur
geceler yalçın olur
berbat olur hayın olur
kadın olur be kadın olur
katar katar geçerler de
dişi dişi sekerler de
biri ilişivermez yanına
vay be...

Ekim-Kasım 1982

ARDINDAN

— tahliye olan kardeşim bahri'ye—

sen giderken
parmaklıklara gömerek alnımı baktım da
ömrümce taşıyacağın bir çift göz bıraktım sırtına
yaşartma onları delikanlım

Temmuz 1983

BAYRAM GÜNLERİ

pencerenizden dışarı baktığınızda güneşi saklamıyorsa
[gökyüzü sizden
kıyılarınızdan çekilip gitmiyorsa deniz terkeden sevgililer gibi
[ıslak
utancından kanatlarını çatılarınıza bırakıp kaçmıyorsa kuşlar
ve apak karınlarındaki dinamit yaralarını
sofralarınıza saklıyorsa balıklar
ve korku sarısı gözlerinize birer tokat gibi inmiyorsa şafaklar
birileri
yaşadığınız günlerin diyetini ödediği içindir

Kasım 1983

YAŞAMAK OLTASI

orada
fırtınalı yağmurlar sonrası gökyüzüne bir mızrak gibi çakılan
beş numaralı nöbetçi kulesinin dev bacakları arasında
sonsuz bir kızılıktaki yanan ufuk
ve leylek kanatlarıyla ufka göçen pembe ayaklı bulut
öyle güzel öyle ırak öyle yakın öyle berrak ki
bir an içinde en güzel düşlerimi gözlerimle yakabilirim
ve ciğerlerimi patlatırcasına son bir kere soluklanıp
oltaya takılan balıklar gibi parmaklıklarda çırpınarak
ölebilirim

Kasım 1983

SOLUKLANMALI

derisinin altında pıt pıt atıyor toprağın kasları duyuyor
[musunuz
gözeneğinin her biri gazlı bezlerle tıkanmış görüyor musunuz
çakıyorlar kibriti çakıyorlar kibriti nerede bir hava
[kabarcıklanıyorsa
ah evet haklısınız soluklanmalı cayır cayır yanmak pahasına

Kasım 1983

NEDEN AYAKLANIR PAPATYALAR

bizden sonra gelecekler
güzelim günbatımlarına kapılarını çekmeyecekler
elim sendeli gündüzlerin tadını çıkaran çocuklar
gözlerinde canavar düdüklerinin parçalanışını bilmeyecekler
ve kadınlar ayrılık rüzgârında çırpınan gövdelerini
bir kez bile kırık mandallı umutlara germeyecekler

ucu bucağı yok belleğimin
çiziyorum tanık olun
çiziyorum kalın çizgilerle altını bugünlerin
akıllarından çıkarmasınlar diye savaş yıllarını
bir hançer gibi düşürmeseler de yüreklerine her an
düşünsünler
biz yaştakilerin ellerine neden
neden konmak için koşuyor
papatyalar ayaklanıp dağlardan

Kasım 1983

o denizinden ben hücremden kaçıp
sanki hiç aşk çalışmamış gibi ayın gümüşlü
sularından
yitirdim deniz kızını karasında eylülün
pul pul kanayarak süngü ucundan

DENİZ KIZI

yine gel deniz kızı yine gel olur mu
güleç memelerine sevinçli günlerime de gel
söz veriyorum sana yakıp canavar gözlerini yasak kıyılarda
ardımıza koşmayacak nöbetçi kuleleri
hiç bir deniz yoluk bir saç gibi kalkıp yatağından
dövünerek bakmayacak aşkımıza
inan bana deniz kızı
oyun eşleyen çocukların eline apansız
genç ölümlerin kemikleri batmayacak
ve hiç bir baba gömülüp kendine çakıltaşları ağlamayacak
yine gel deniz kızı
yine gel olur mu

Ocak 1984

*dönülmez yollara sapmadan
eylül kapımızı yakmadan
kalksana be gümüş saçlım
yakamıza resmin takmadan*

ELMA

sen
ülkemin
temmuz güneşi hasan hüseyin
ne dersin
çelik mavisi
daha fazla kalabilir mi
karanlıkta

ben mavi dedikçe sen
kurşunlu günlere sıkışan barutu anla
ki o günler ırak değil
ozanım
tut elimden

geç kalmayalım ozanım
tut elimden
acı acı koktu yarpuz
bak
esmer alınlarda bakır
tadı bırakarak
şiirsiz gelip geçti temmuz

ay üstüne ay biner
mevsim üstüne mevsim
yel eser gün döner
herşey doğal seyrinde
bir o düşünce gelir
beynimin ortalık yerine çöreklenir
ah aklım gider

seninkisi şaka
çocukça bir oyun
ama madem
hiçbir çocuk şakadan örmez
kumdan kalesini
diyorsun

koca adam
iki gözüm
ustam
duyuyor musun
hücremden yüzbin
kere milyon
bağırıyorum sana
elma elma elmaaa

Ağustos 1983

82 NUMARALI SANIK ŞAİR NEVZAT ÇELİK'LE YAZIŞMALI SÖYLEŞİ

Şahap Balcıoğlu

SİZE SÖYLÜYORUM

alın şu kalemi elimden kanayan sözcükleri de alın
ölmek diyorum anlamıyor musunuz biriniz karşı çıkın

karşı çıkın dışarda kalmasın kış çoğalmasın eşikte
ah yine mi açıyor yaban süseni şafakleyin beşte

kör etmesinler tarlakuşunu genç ölmesin ozan
hangi mevsimdeyiz kar mı yağmıştı saçına bir zaman

bakamıyorum dört mevsim yeşil kalmasına bir dalın
hüznünü bilir misiniz açıp da koklanmamış bir kızın

çocuk yitirdi balonunu neden ağlamıyor bulut
neden koşuyor umarsızlıkta birbirine ateş ve barut

bre hey hasan hüseyin bu ne menem bir sancı
beklemek kötü yaşamak güzel ne yapmalı

Şubat 1983-Ocak 1984

Sıkıyönetimin disiplin çemberi içinde Sağmalcılar'daki Askeri Cezaevinde beş yıldan beri hapis yatan (*) ve tutuklu üniforması giymeye karşı çıktığı için birbuçuk yıldır da kimseyle görüştürülmeyen, buna karşılık telörgüler ardında, dörtduvar arasında, geçen yılın en güzel şiir demetini verip Akademi Kitabevinin Şiir Büyük Ödülünü kazanan Nevzat Çelik'le söyleşi denemesini kafama koyunca, girişim için çift yanlı yöntem denedim.

Daktilo başına geçip iki yazı hazırladım. Bunlardan biri genç ozanagönderdiğim mektuptu. Özetle, kendisini kutladım ve mektuplaşma yolu şimdilik açık tutulduğuna göre, ilişkide yolladığım soruları yazıyla yanıtlamasını istedim.

24 Ocak 1985 günü de Birinci Ordu Sıkıyönetim Komutanlığının Selimiye'deki karargâhına gidip Adli Müşavir Albay Durmuş Akşen'le görüştim. Komutanlığa hitaben kaleme aldığım dilekçeyi ona verdim. Bu yazıda, Nevzat (Nejden) Çelik'in durumuna gazeteci gözüyle ve edebi açıdan baktığımı belirtip kendisiyle görüşme izin verilmesini diliyordum. Albay Akşen, başvurumu Komutanıyla görüşüp yazılı yanıt vereceklerini söyledi. İlk raund böyle bitti.

8 Şubat günü Birinci Ordu ve Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Necip Toruntay'ın imzasını taşıyan yanıt elime ulaştı. Bunda, hâlen askeri cezaevlerinde "bulunan tutukluların kimlerle görüştürüleceği 13/1 yönergesiyle açıkça belirtilmiş olduğundan, bu isteğiniz Komutanlıkça uygun görülmemiştir" deniyordu. Konunun o yanı böylece kapanmış oldu.

Ama öteki olumlu sonuç verdi. Yolladığım sorulara yanıtları içeren uzun bir yazı geldi Nevzat'tan. Bugün önünüze, mektuplaşma yöntemiyle gerçekleşen bu söyleşiyi seriyorum.

Ve Nevzat'a, Nevzat gibi feleğin sillesini yiyenlere yürekten özgürlük diliyorum.

(*) Şu anda Nevzat (Nejden) Çelik Metris cezaevinde sekizinci yılına girmiştir.

YAZIŞMALI SÖYLEŞİ

Soru — İdam istemiyle yargılanan bir yurttaşınız. Şiir dalının birinciliğini kazanmak sizde nasıl bir duygu, ne gibi düşünceler yaratıyor?

Yanıt — Ödülü düşlemek, onu almaktan daha mı güzeldi diye sorduğum oldu kendi kendime. Bu soru, ödülün ilk şaşkın sevinci durulmaya başlarken ağırlığını duyurdu. Kendimi yokladım: Bir hüznün, bir uçurum. Şaşkın sevincim tepetaklak düşüyordu ve dibi yoktu uçurumun. Besbelli, yeterince paylaşamamış, yaşayamamıştım sevincimi. Paylaşamayan sevinç, giderek, taşınması güç bir ağrıya dönüştü. İçerideki paylaşım bir noktadan sonra yetmez oluyor. Günlük yaşam kaygısı öne geçiyor ve... ve ozan ödülüyle yapayalnız kalıyor. Herhangi bir paylaşımın ötesinde derinlemesine yaşamayı gerektiriyor insan. Ama bakıyorum: Çevrem duvar, demir ve plastik. Duvarları aşır ulaşan sevinç, kendi büyüklüğünde bir hüznü de taşımış yanında. Devinen insan nasıl daha çok oksijeni gerektiriyorsa, sevinçten kabağan yürek de taşadığından bir uzam istiyor. Bu noktada en çok sevinilen an, özgürlüğe en çok gereksinilen an oluyor. Belki acılar usul usul kanamasını beceriyor ama sevinçler suskun kalmayı bilmiyor! Hüznü öne çıkarmış olmayayım. Hüznün bir an öne çıkması da aslokan yaşama sevinci. Benimkisi daha çok dışarda sevdikle-rimle yanyana olamamak, ödül öncesi ve sonrasında gelişmelere etkin biçimde katılamamaktan kaynaklandı sanırım. İçerinin koşullarında — her şeye karşı — üretilen bir bölüm şiirimin seçicilerce ödüle değer görülmesi, hiç kuşkusuz umutlandırıcı bir olay. 1981 Temmuzunda başlamıştı şiirle kavgam. Bu kavganın 1984 başına kadar süren evresinde üretilen bir bölüm şiirime verildi ödül. Şiir serüvenimin öncesi olmadığı düşünülürse, bu, kısa denebilecek bir süredir. O gerçekten şu sonucu çıkarıyorum: Kapalı bir uzamda olsak da çok yoğun yazmışım. İnsan kendini yeniden üretebildiği oranda yaşıyordur dersek yanlışmış olmayız. İçerinin koşullarında yeni duyarlıklar edinimin yanında, kendimi yeniden üretebilme isteğinden doğan zorlamanın bir sonucu olsa gerek sanatsala uzanmış. Ödül, kendimi üretebilme sevincimi kitap bütünselinde paylaşmama, onunla tanışmama aracılık etti. Yaratma gücü hiçbir koşulda engellenemiyor. Bir yolunu bulup başkalarıyla paylaşabiliyor. Ne güzel! Ödül, bir sevinci akıttırken yüreğime, koca bir sorumluluğu da sezdirmeden omuzlarıma yükleyiverdi. İnsan olabileceği sorumluluğunun yanı sıra ozan kimliğini taşımak zorunda olduğumun olanca dehşeti ve güzelliğini yaşattı. Sel gider kum kalırmış.. Birincilikten de geriye kalan, salt bir güzelim sorumluluk...

Soru — Altı yıldır içerdesiniz. Bu süre içinde hapisane koşullarında edebiyat hareketleri nasıl bir gelişim gösterdi?

Yanıt — İnsanların varoluşunu belirleyen onların bilinci değildir. Aksine, bilinci belirleyen toplumsal varoluştur. Yaşama biçimindeki her değişim bilinç değişimini koşullar. Sanatsal yansıtmada tek bir değişim gösterilemez ki, toplumsal gerçeklikteki değişimle bağlantılı olmasın. Ama toplumsal gerçeklikle girilen somut ilintiler sürekli değişim gösterir; mekanik değil, esnektir. Sanat, gerçekliğin yeniden

üretilmesi, dönüşüme uğratılmasıdır. İçerde ya da dışarda oluş görece ayrımlar gösterse de bu yasallıkta buluşurlar. İçerinin koşullarında yaşayan insanların yeni duyarlıklar edinmesi, — dışardakilerden farklı olarak — kaçınılmaz gibi. Her insanın yaşamında zorunlu bir uğrak değil içerisi. Az sayıda insan bu ayrıcalıktan (!) yararlanıyor. Gözlenen bu olgu, içeri düşünün ilk bir yılı içinde birçok arkadaşta şiir yazma biçiminde somutlandı. Tabii, salt duyarlılıkla şiir yazılamayacağı gerçeğinin anlaşılmasıyla, eleme kendiliğinden oluşuyor. Yeri gelmişken bir yanlışya değineyim: Sanılıyor ki, içerde zaman, istemediğince çok, millet can sıkıntısından oturup şiir yazıyor. Ne büyük bir yanlış! Her şeyden daha az olan belki de süre'dir. Ama "süre" denen kavramın değeri, içerde yatan insanların nitelikleriyle doğrudan bağlantılıdır. Her koşul kendine özgü duyarlıklar kazandırır. Ne var ki, içerde de, dışarda da yaratımın yasal koşulu aynı: Şiirin-şiir olarak yazılmasının zorunluğu!

Soru — Yazıda duygusal patlama neden daha çok şiir yoluyla oluyor?

Yanıt — Duyarlığın şiirle daha kolay buluşmasında aranmalıdır yanıt. Ve hatırat şiirin neden yazı sanatının anası olduğunda!.. Salt içeriye özgü bir olay değil bu, dışarıya için de geçerli. Kapalı uzamda kalış, yoksunluklar, ayrılıklar ve benzeri durumlarla devinen duyarlık, koşullarını bulduğunda yazarını, ozanını yaratmış; Bulamadığındaysa sanatsal duyarlık olarak kalmış ya da kurumsal alanda yetkinleşmeyi koşullamıştır. Bir inancımı daha belirteyim: Sanat yan tutar. Toplumun ayrı kültürler halinde bölünmesinin zorunlu sonucudur bu olgu. Sanatsalın işlevselliği de bu noktada ayrımlaşıyor. Genelletirmemek kaydıyla, Konstantin Simonof'un "Bekle beni" şiirini anımsayalım. Cephedeki yüzbinlerce asker tarafından okunup ezberlenmiş, mektuplara yazılmış. Onca insanı ortak duyguda, idealde buluşturma-yı şiirden başkası yapamazdı denebilir...

Soru — İlk yaptınıza neden Şafak Türküsü adını verdiniz?

Yanıt — "Şafak Türküsü" somutunda kısaca şunları söylemek isterim: Bir yangın vardı, bir çağ yangını. Herkese şu ya da bu oranda bir pay düşüyordu bu yangından. Kıyısında, köşesinde yananlar vardı. Bir de tam ortasında yananlar! Ben, yangının tam ortasında, hem de hiç yakınmadan yananları, etiyile kaniyla, özlemle-ri, kavgaları ve umutlarıyla duyurmak istedim.

Soru — Yeni kuşağın ozan yanı için neler düşünüyorsunuz?

Yanıt — Son günlerde "genç ozanlar olgusu ve şiirimizdeki yeri" yeniden tartışma gündemine getirilmeye başlandı. Bizden "umutvar" olanlar da var, olmayanlar da. Ama şurası kesin: Gençler arasında yarının usta ozanları çıkacak. Bu gerçeği tartışmak bile gereksiz. Gençler-yaşlılar sınıflaması yapılırken şu gerçek de gözden ırak tutulmamalı: Genç olup şiirinde yaşlılığın derin çizgilerini taşıyan, ağırlıklı sarsılmalarla ölümden dem vuran ve hatta kuramsal olarak "çöküşme" sanatını savunan gençlerimizin varlığı nasıl bir gerçekse, şiirini gençlik koruyabilmiş, hep yeniden yana tavır koyabilmiş yaşlı ozanlarımızın varlığı da bir gerçek. Toplumsal gerçekliğin yasalarını kavrayan genç arkadaşlarımızın, bilinçlenmişlikleriyle, şiirimi-zin pek çok kavgaya ve deneyden geçmiş birikimlerinden beslenerek yeni sokaklara ve ustalıklara ulaşacağına inanıyorum. Yaşanan bu gerçeklik, dönemine çağının damgasını vuracak usta ozanlar yetiştirecek. Boşuna şişmiyor bu toprağın karnı!

Soru — Bazı çevrelere göre genç ozanların şiirleri birbirine pek benziyor mu? Nere siniz?

Yanıt— Bu sava pek katılmıyorum. Yüzeysel, kolaycı bir değerlendirme gibi geliyor bana. Aynı koşullarda yaşıyor olmaları benzer duyarlıklar yakalamalarına yol açıyor, kabul. Ama bu, şiirlerin birbirine benzediğini kanıtlamaz. Neyi anlattıkları değil, neyi - nasıl anlattıklarıdır önemli olan. Kaldı ki, hemencecik kopuşma, ustalasma da beklenmemelidir. Nicel patlamanın 1980 ve sonrasında olduğu düşünüldüğünde, haksız bir beklenti görünümü çıkmıyor mu ortaya? Ustalığın, özgürlüğün ipuçlarını aramak doğru ama, değerlendirme yapılırken az sayıda genç ozan gözönünde tutuluyor. Ozan sayısının sınırlı tutulmasında salt sanatsal kaygının rol oynamadığını biliniyor. Dergilere girememiş, kitabını bastıramamış o kadar çok genç arkadaşımız var ki... Pek çoğu da genel şiir ortalamasının üstünde şiir yazıyor, ya-kın tanıyorum. Hapishaneler şair yetiştiriyor. Şuna gelmek istiyorum: Geniş bir in-celeme, araştırma, sabırlı bir çalışma yapılmadan kesinlemeye gitmiş değerlendirmelerden kaçınmak gerek. İlke olarak da gençlerden umutlu olmalı. Ha gençlerden umudu kesmişiz, ha yarından! Bense kendimize ve yarına inanıyorum.

Soru — Ölüm çözüm müdür? Çözüm nedir?

Yanıt — Sağlıklı insan düşüncesi, hiçbir koşulda, hiçbir zaman “ölüm”ü ken-disine araç edinmez. Ne ki, kimi zaman ölüm, tarihsel evrimin toplumsal-ideal’e uzan-ban basamaklarında bir yasallık olarak insanın karşısına çıkabiliyor. Bu durumlarda insan, o yasallığın zorla kabul ettirilmiş ismini tarihsel yasallıktan elemek ve bir da-ha insanlığın karşısına çıkmasını önlemek için ölüme katlanabiliyor. Tarih bu ger-çeğin örnekleriyle dolu. Özetle, insanın ölümü, toplumsal ideale uzanan basamakta bir yasallık olarak ortaya çıkmadığında, cinayettir. Çözüm, insanın elinde insan ölü-münü üreten koşulların tarihsel ömrünü tamamlamasındadır. Bunun erkene alın-ması insanın kendi elindedir. Sorun, bu gerçeğin daha çok insan tarafından bilince çıkartılmasıyla ve ortak çabaya girilmesiyle çözülecektir.

Soru — Dünya Gençlik Yılı’na girdik. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Yanıt — Birleşmiş Milletler Örgütü 17 Aralık 1979 günü bir genel kurul kararı olarak 1985 yılını Gençlik Yılı olarak kabul etmiş. Karar, uygulamaya geçeceği yılı beklerken dünya nüfusunun beşyüz milyondan fazlasını oluşturan genç kuşak nice yoksunluklar, kıyımlar, acılar yaşadı, halâ da yaşıyor. Belki kararın kendisi demok-ratik bir yanı da içeriyordu ama, son beş yılı düşündüğümde yüzüm acılaşıyor. Kar-ar Birleşmiş Milletler Örgütüne alındığına göre, her ülkenin ona katılış amacı uygulamaya biçimi farklılıklar gösterecektir. Genelde insan sorunlarını çözmekte ileri adımlar atabilmiş ülkeler bu kutlamaları bir bayrama dönüştürebilirler. Ama özel-de gençliğin, geneldeyse insanın önünü açamamış, hatta tıkmış ülkelerin böyle bir kutlamaya hakkı yoktur. Hayır, yas tutmayı falan önermiyorum. Vurgulamak iste-diğim, Gençlik Yılı’nı fırsat bilip, insan sorununa, onu olumsuz biçimde etkileyen sosyo-ekonomik yapıya çözüm aramak yerine, genel-geçer demeçler, paneller ve benzer biçimlerle somut gerçekliğin üstünü örtme çabasının amaçlanacağıdır. Gençlik, ken-disinde, atılım, değiştirme, edebilme dinamiklerini barındırır. Dinamiklerini özgür-ce aktarabileceği bir kanalı gerekser. O kanal ya da kanallar tıkalıysa, yolunca yordamınca akamıyorsa, neden akamadığının araştırmasına girer. Bulur da. Bula-madığında, yabancılaşmanın batağına saplanır. Ya dinamikleri iç-diş edilmiş “akılı-ıslu” (!) genç olur, ya da lumpen-arabesk yozlaşmalarda boğulur. Gençlik, özgürce gelişip serpilebileceği, kaygısızca soluklanabileceği genişlikleri ister. Onun genç omuzları tabut darlığına sığmaz. Sığamıyor diye de onu yargıla-mak, suçlamak akıldan alacağı tavır değildir. Biraz daha açarsak, gençlik, yüzyıl-lardan bu yana evrensel barışa çağıldayarak, her türlü engelleri aşarak akan evrimin

olabildiğince kısaltılması için ödenen bedelde adını büyük harflerle okutmuştur. Gençlik Yılı, insanlığı evrensel barışa ve kardeşliğe götüren yolu kısaltmada dünya gençliğine dinamizm kazandıracaksa, işlevini görmüş olacaktır. Tarihsel çatışmanın acılarını her dönemde derinlemesine yaşayan gençliğin, geçici çözümler ya da çö-züm yanıltmalarıyla oyalanmaya devam edildiği bir yıl olarak kalmamasını diliyo-ruz bu yılın. Ülkemizin sorunları, ilk bakışta kördüğüm olmuş koca bir yumağa benzer. Ancak, bu sorunların boyutu kimseyi umutsuzluğa süreklememelidir. Hele de toplumun en dinamik kesimi olan gençliği asla! Ülkemizde önemli bir tarihsel dö-nem yaşandı. O kesitin acılarından, yıkımlarından, yitimlerinden en yoğun biçimde etkilenen toplum kesiti gençlik oldu. Gençlik, süregiden çağ yangınının ortasında-ydı. Egemen düşüncenin açıklamaya çalıştığı tersine, gençlik o yangının ortasına “itilmedi” toplumsal çatışmanın ortasında-ydı zaten. Ancak, kendinde barındırdığı dinamikler, çatışmanın doğal yasallığı içinde yangının büyümesinde etmen oldu. Son-rasında yaşanan süreç belli: Ölüm, ayrılıklar, özlemler, koparılmalar, kopmalar, yıkımlar... Bugün varılan noktada soruna öyle yaklaşıyor ki, “gençlik” tüm bir tarihsel kesit için sorumlu tutuluyor. Bir anlamda, sistemin çelişkilerinden kökenle-nen toplumsal çatışma ve onun sonuçlarının günah kaydı gençliğin üzerine yapı-lıyor. Buysa, kimlerinin akıllarınca sistemin aklanmasından başka birşey değil!

Soru — Sevginin, inancın ve umudun insan yaşamındaki yeri nedir?

Yanıt — Sevgi, inanç, umut insanın insanca güçlerinin en temel öğeleridir. Bu güçleri kuşanabildiği oranda yaşamını anlamlı kılabilir insan. Basit anlamını dışar-da tutarsak, sevgi, bir dağı sırtlamaktır derim. Hele de çağımızda koca bir ağırdır sevmek, yaşamak ağrısı. Ama ne güzelim bir ağırlı! Sevmek, yaşadığımız çağın bize yüklediği sorumluluğun bilincine varmaktır. Kısacası, insan çağının kendine yü-kümlediği sorumluluktan kaçınmayıp olanca gücünü seferber ederek sevgiyi, inan-cı, umudu özyaşam deneyimine dönüştürdüğü ve toplumsal idealle somut ilintiler kurduğu oranda yaşıyordur. Ancak bu şekilde, bireysellikte yaşanması gereken sevgi, inanç ve umut anlamlı, doyumsuz olabilir.

••

Doğal, şu yazının adına ister edebi röportaj deyin, isterseniz “çglik”. Günü-müzde zaten kavram karmaşası doludizgin gidiyor. Ama bir gerçeğin altını iyice çı-zelim: Yıllardan beri dolan hapishaneler artık taşıyor. “Af” sözcüğü hep lafta kal-dı. O gençleri hapishanelerde şair olsunlar, yaşama doymasınlar diye mi büyüttük? Biliyorum, bu sözlerime kimileri fena içeriyor. Aldırmayın. Siz benim söyledikim gerçeğe kulak verin. Onlar bizim çocuklarımız. Bu toprağın anaları, babaları yetiştirdi, buranın ekonomik, sosyal ve politik koşulları şartlandırdı onları. Cumhuriyet onlara emanet edildi. Gençlik Yılı onlar için kutlanıyor.

Merhaba Gençlik!

Merhaba (Nevzat Çelik!) Nejden Çelik!

HAPİSHANE KOŞULLARININ DOĞURDUĞU ŞAİR, NEVZAT ÇELİK*

Şahap Balcıoğlu

İçerdekiler Genel Affı bekleyedursunlar, hapishane koşulları gene bir şair doğurdu. Zindanın nemli duvarlarında, parmaklıkların acılı gerisinde oluşan bu yeni ozanın adı Nevzat Çelik. Grafik bölümünün birinci sınıfındayken, kısacası ondokuz yaşında bir yüksek öğretim genciyken 1980'de, anarşinin at koşturduğu günlerde idam istemiyle hapse düşen bu genç adamın özgürlüğüne kavuşması ancak aklanmasına bağlı. Çünkü lâfi edilen Af onlar için geçerli değil. Önlerinde anayasal engel var. Hem hapishane duvarı, hem de anayasal duvar. Zor iş. Çin Seddinden beter. Onu ancak "akıncı ruhlar" geçer.

Ama bugün yirmidört yaşına ulaşan adamda sanırım o atılım ruhu var. Masamda duran şiir kitabı bunun kanıtı. Adı (Şafak Türküsü), yazar Nevzat Çelik. Kapaakta, telörgüleri ardından, budanmış bitkinin gövdesinde filizlenen bir yeni canlı. "Nevzatlar bitmez" der gibi bu resim. Sayfayı çevirip ilk şiire göz atıyorum Adı (Saklambaç): "Önüm arkam/sağım solum/beton/hey toprak/neredeysen çık."

Lafa baştan girelim: Akademi Kitabevinin 1984 yılı edebiyat ödülleri dağıtılacağı 20 Aralık 1984 günü törenin yapıldığı Dostlar Tiyatrosu salonundaydım. Aziz Nesin'le Vedat Türkali güzel birer konuşma yaptılar. Sıra Şiir Büyük Ödülüne geldiği zaman, toplantıyı yöneten Demirtaş Ceyhun, Seçici Kurulun oybirliğiyle Nevzat Çelik'i yeğlediğini, kendisinin beş yıldan beri hapiste bulunduğunu seçiminde öğrendiklerini açıkladı. Kardeşi adına ödülü almak için gelen ablası Aysel Çelik'se öylesine duygu dolu konuştu ki gözlerimize yaş yürüdü.

Toplantıdan sonra Seçici Kurul Başkanı ünlü ozan A. Kadir'le birlikte vapurla Kadıköy'e geçerken bu yeni şair için neler düşündüğünü sordum. Kadir de zindan çilesinin yarattığı ozandı. Bugünkü yürüme zorluğu bile o günlerden arda kalan canlı bir anı. Şöyle bir iç geçirdi:

— Gelen on, onbeş şiir dosyası arasında dikkatimi en çok bu çekti, dedi. Evde eşim Cansen'le birlikte okuduk. İkimizde ağladık. Şu sıra dergilerde çıkan şiirlerden bile ayrı bir havası var. Çocuğun hapiste bulunduğunu bilmiyordum. Ama içeride yatmış olduğu, o çileyi çektiği anlaşıyordu. Ömrünün baharında bir mahpus hayatı yaşamış, ama tükenmemiş, yaşama susamış. Oysa içinde bulunduğu koşullar onu tüketebileceği halde direnmiş.

Bir an gözleri daldı. Gün batıyor. Selimiye açıklarında martılar uçuşuyordu. O sürdürdü:

— Bana göre bu genç şairin tek direnç kaynağı ana sevgisi, yuva sevgisi, özgürlük ve yaşam sevgisi. Bunlar onu ayakta tutmuş. Umutsuz, yaşama iyimser bir bakışı var. Şiirlerinde dil yapısı, estetik yapı diri ve sağlam. Fazlalıklar yok. Ve kendi duygularını bize olduğu gibi aktarmasını biliyor. Bazı etkilenmeler var ama bu pek doğal. Çünkü daha çok genç. Genç şairlerde de bu etkilenmeyi kabul ediyorum.

(*) Bu yazının bir bölümü daha önce Gösteri Dergisinde yayınlandı.

Şiirlerinde yakınma ve sızlanma yok. Çıplak ve yalın. Ölümle burun buruna gelip böylesine insanca, çorba kokularını duya duya ölümü karşılamak bence yürek ister. O genç şairde bu yürek var. Geleceğe inanıyor. Bence ilerisi için büyük umutlar vad ediyor.

Acı acı gülümsedi:

— İşte şiir gene hapishane duvarlarını aşıyor.

A. Kadir'in bu sözlerinden birkaç gün sonra Nevzat Çelik'in o günkü töreni düzenleyenlere kendi elyazısıyla gönderdiği mektubu okudum. Şöyle diyordu genç adam: "Aranızda olabilmek kimbilir ne yaşanası sevinçtir! Ama hepten ayrı olduğumuz da söylenemez. Ne kadar kalın ve ne kadar yüksek olursa olsun duvarlar, gökyüzünün kapatılamayan bir mavisi kalır ki, bunun adı umuttur. Umut ederek sürdürüyoruz yaşamı içeride. Çekilen bunca acı hep bu yarının umudu için değil mi?"

Gültepe'deki ev

Bu araştırma bana da epey acı çekti. Ertesi sabah saat beşte kalktım. (Şafak Türküsü'nü açıp okumaya başladım. Okudukça içlendim, içlendikçe okudum. Onbinlerce genci o acımasız ortama iten kişilere, koşullara içimden geldikçe okudum.

Hapishane yaşamının, hele genç ve atılım yüklü kişiyi hangi dert dolabına çevirdiğini içeri giren bilir. Dışardan gazel okumak kolaydır. Sen git, bir de içerdekini dinle. Bu genç adam daha ondokuzundayken tattı o çileyi. Beş yıldır o işkenceyi çekiyor. Dev-Sol'dan yargılanıyor. Her an ölüm fermanı gelebilir. Birbuçuk yıldır kimseyle görüştürülmüyor. Sarılacak dal niyetine ana ve kardeş sevgisini, insanca yaşam özlemini bulmuş. Şair olmuş. Dokunmuş bağlamanın teline, başlamış okumaya: "....ölmek ne garip şey anne/artık duvarları kanatırcasına tırnağımla/şaşkın umutlu şiirler yazamıyacam / mutlak bir inançla gözlerimi tavana çakamıyacam / baba olamıyacam örneğin / toprak olmak ne garip şey anne / ceplerimde el yerine birer balyoz taşırken / korkunç bir merakla beklerken / yüreğimin ırmakları taştı / tasacakken / ölmek ne garip şey anne..."

Böyle diyor ama, ozanımızın delikanlı ve de inanç dolu olduğunu unutmayalım. O dizelerin hemen ardından gelen şiirin de bakın nasıl sesleniyor sevenlerine: "geçici ayrılık benimkisi/ilkyaz çiçeğine gebeyim/ ağıtlar yakmayın adıma/ ben ölmedim ölmeyeceğim."

İyi ama bu sözleri 1982 yılının Aralık ayında yazmış. Genç adam 1980'in Martından beri zindanda. Şair yanı, içeri düştükten birbuçuk yıl sonra 81 Temmuzunda su yüzüne çıkmış. Ondan da onaltı ay sonra, özetle dörtduvar arasına girişinin üstünden üç yıla yakın süre geçince bu inanç dolu dizeleri sıralamış. Oysa o günden sonra da günümüze gelene kadar bunca yıl geçti. Bugün Nevzat Çelik ne âlemde dersiniz? Bu konuda bilgi edinmek için ailesini bulmak gerek.

Önce ablası Aysel'le konuştum. Sonra onunla sözleşip Gültepe'deki evlerine gittim. Günlerden zorunlu olarak pazarı seçtik. Çünkü Çelik'ler tipik bir emekçi ailesi: 49 yaşındaki baba Cemil Çelik Kâğıthane'deki Plastifay fabrikası işçilerinden, 48 yaşındaki ana Fahriye Çelik, Yıldız'daki Dedeman Otelinde çalışıyor. Aysel'le kızkardeşi Şükran da birer işyerinde görevli. Nevzat'ın erkek kardeşi Bahri'ye Ur-

fa'da askerliğini yapıyor. Gittiğinde evdeydi. Ağabeyinin ödül alması şerefine izinli gelmiş. Aysel'in on yaşında Ulaş adında yakışıklı bir de oğlu var. İlkokul dördte okuyor. Özetlersek, hapiste olan Nevzat'la Urfa'da bulunan Bahri'nin dışındakiler gündüzleri evde yok. Akşamları ve haftasonları biraraya gelebiliyorlar. Cemil'le Fahriye Çelik Sinop'un bir köyünden gelmişler. Baba hiç okumamış. Ama sözü sohbeti pek güzel. Fahriye ananın ilkökul diploması var ama kulağasma. Aslında yalnız birinci sınıfı okumuş. Fakat akıllı kadın. Şimdi hem okuyor, hem de yazıyor. Üstelik, evlât hasretinden o da şair olmuş. Zaten evin genel havasına bakınca, bireylerin birbirlerine nasıl sıkışıkiya sarıldıkları hemen göze çarpıyor. Bu sarılışın yapmacığı olmaz.

Birlikte oturup tarhane çorbası içtik, etli pilav yedik. Çocukların pervane gibi dönüp dolanmalarını, anayla babanın onlara gözücuyla bakışlarını inceden inceye izledim. Nevzat altı yıldır hapiste ama evdeki yeri sıcacık duruyor. Ödül kazanan şiirlerinin basıldığı kitap hemen televizyonun yanında. Şişli Lisesini bitirdikten sonra girdiği Beşiktaş'daki Uygulamalı Sanat ve Endüstri Yüksek Okulu Grafik Bölümü'nün birinci sınıfındayken kardeşlerinin karakalemle yaptığı resimleri duvarda. Nevzat konusu her an evde, odalarda, sofrada. Hasreti yüreklerde, gözlerde, sözlerde.

Şimdi o, nüfusta kayıtlı olan biçimiyle, yani Nejden Çelik adıyla Sağmalcılar'da Özel Tip İkinci Askeri Cezaevi'nin H3 koğuşunda Dev-Sol 2'den yargılanıyor. Nejden Çelik 82 numaralı sanık. Altı yıldır hapiste olan genç adamın sonu n'olacak? Onlar için af sözkonusu değil. Anayasal engel var. Bu Meclis o engeli aşamaz, aşamaz. İstenen cezaysa idam. Yok mu bunun daha ucuz bir tarafesi? Yok. Nevzat ya asılacak, ya da aklanıp özgürlüğe kavuşacak. Karar ne zaman belli olur? Ona rütailer karışır.

Cemil Baba:

— Oğlumun ödül alması beni çok mutlu etti, diyor. Gönül isterdi ki düzenimiz bozulmasın, evlâdım okumayı sürdürüp bitirsin. Ama olmadı işte. Ne diyeyim? Ben onun suçsuzluğuna inanıyorum. Nevzat gene dönüp eve gelecek.

Aysel, Şükran ve Bahri ses etmeden bizi dinliyorlar. Abdi İpekçi caddesi, Ferah sokağı, 2 numaradayız. Pencereden, bayırın Kâğıthane'ye bakan yüzü görünülüyor. Gözler dalgın, bakışlarda hüzn.

Fahriye Ana konuşuyor:

— Evlâdım hapishanede şair oldu. Körpe yaşta dama düştü. Hasretinden çiğirim sızlıyor, yüreğim yanıyor.

Aysel kulağına eğildi:

— Annem Nevzat için türkü yazdı.

Şaşırdım önce:

— Fahriye Hanım, siz de mi şair oldunuz?

Boynunu büküp acı acı gülümsedi:

— Bizim şairliğimizden ne olacak bey? Geçen gün otelde çalışırken, evlât hasreti gene başıma vurunca, dilime gelenleri kağıda döküverdim. Aysel'in şiir dediğine bakma sen.

— Olsun bacım. Şu kağıdı ver de bir göz atayım.

Gidip içerden getirdi. 22 Kasım 84 günü yazılmış. Adı (Oğula Hasret Türküsü). Birlikte okuyalım: "Hasretinden kalbime bir mesken kurdum/ Sakın bir kenarını yıpratma oğul/ Gözlerimde yanan senin ışığın/ Sakın onu incitip söndürme oğul./ Bilmem beni türkütan neyin korkusu/ Hasretin uzadı gelmez arkası/ Kanlıdır gözlerim yoktur uykusu/ Ellerim gözümde beklerim oğul./ Yüreğimde gücü senden alırım/ Bu yüce sevgiyi sende bulurum/ Beklerim yolunu ağardı saçım/ Bütün telleri özlemidir oğul./ Yaşam direncini senden öğrendim/ Hiçbir çiçek koklamadım oğul tadında/ Mahşerde bile huzur duyarım/ Hiç utanç duymadım senin adında./ Beş

yıldır sabahım sensiz oluyor/ Kalbimdeki mesken seni arıyor/ Dünyamı bazan boşluk sarıyor/ Beni umutsuz bırakma oğul./ Yıldızlar şarkı söyler geceyarısı/ Güneşte gülücüğü bulutta yası/ Her birini sarmış şiir sevdası/ beni şiirsiz bırakma oğul."

O gün Gültepe'deki evden ayrılıp Kadıköy'e dönerken kendi kendime düşünmeye başladım. İstanbul'un bir yanında, yılın Şiir Büyük Ödülünü kazanmış adam yaşıyor. Bu ozan askeri disiplinin uygulandığı bir hapishanede yatıyor ve tutuklu üniforması giymeye bundan birbuçuk yıl kadar önce arkadaşlarıyla birlikte "hayır" dediği için o günden beri kimseyle görüştürülüyor. Oysa şiirleri dillerde dolaşıyor, kitabı bir süredir satış listelerinin başında geliyor. Ve ben onunla konuşamıyorum. Olacak iş mi bu? Ne yapsam, ne etsem ki Nevzat'la söyleşi kursam?

"Hele bir deneyelim" dedim.

İÇİNDEKİLER

TAMBURANIN TELİ/Can Yücel	5
Ana.....	9
Gece Gezintileri.....	11
Ağlamak.....	13
Kirli Gömlek.....	15
Sıcak Saklayın Gecelerimi.....	16
Onlar ki.....	19
Onlar İçin Birkaç Şey.....	22
Sarı Saçlı Kız.....	29
Göç.....	32
Sorgu.....	37
Acının Çocukları.....	38
Gül Damlası.....	39
Dokunuyorum.....	40
Hazırlık Şiiri.....	41
İki Çizgi.....	42
Boyun Ağrısı.....	43
Hoşgeldin Ölüm.....	50
Şafak Türküsü.....	52
Yıkılır Duvar Kırılır Feodal K buk.....	68
Şimdilik.....	69
Bekleyiş.....	70
Adını Sen Koy.....	71
Meraklı Bir Kızla Söyleşi.....	73
Kadın ve Çocuk.....	77
Susmayın Çocuklar.....	79
Sınamak.....	85
İlk Sabah.....	86
Gün Olur.....	87
Saklambaç.....	88
Zindanda Gecenin Önyüzü.....	89
Ardından... ..	91
Bayram Güm... ..	92
Yaşamak Oltası	93
Soluklanmalı.....	95
Neden Ayaklanır Papatyalar.....	96
Deniz Kızı.....	97
Elma.....	98
Size Söylüyorum.....	100

DESENLER KATHE KOLLWITZ (1867-1945)

Kucağında Çocukla Ana.....	7
Analar.....	18
Savaşta Eşini Yitiren I.....	30
Analar.....	34
Tohumlar Ezilmesin.....	44
Hayatta Kalanlar.....	54
Müzik Dinleyen Tutuklular.....	64
Yurtsuzlar.....	76
Kardeşlik.....	90
Kutsama.....	94

EKLER

82 Numaralı sanık şair Nevzat Çelik'le yazışmalı söyleşi/ Şahap Balcıoğlu.....	101
Yazışmalı Söyleşi.....	102
Hapishane koşullarının doğurduğu şair: Nevzat Çelik/ Şahap Balcıoğlu.....	108
Gültepe'deki ev.....	109

"Tanınmış, adları kodamana çıkmış şairler bir yana, bugün şiir dünyamız, yetenekli genç şairlerin "yüzü suyu hürmetine" gelişmekte? Bunlar arasında **Şafak Türküsü** yapıtıyla, yüreğimde taht kuran **N. Çelik** başta geliyor."

Vedat Günyol

"Ümutlu, yaşama iyimser bir bakışı var Şiirlerinde dil yapısı, estetik yapı diri ve sağlam. Fazlalıklar yok. Şiirlerinde yakınma ve sızlanma yok. Çıplak ve yalın. Ölümle burun buruna gelip böylesine insanca, çorba kokularını duya duya ölümü karşılamak bence yürek ister. O genç şairde bu yürek var. Geleceğe inanıyor. Bence ilerisi için büyük umutlar vaad ediyor."

A. Kadir

ÇAĞDAŞ EDEBİYAT DİZİSİ 15/50

alan yayıncılık

750